

Politikai
röpiratok.

81.

81
624

RHAPSODIA.

SZÜRÖS

ELMEFUTTATÁS

a

DUPLAMOVITIKÁBAN

8.

BALLA KÁROLY

által.

*P. z. Ballagi Mór Judor és Panar
Urnab
Szécsényi
DEBALLAGI MÓR.*

PESTEN 1865.

Pest, 1865. Nyomatott **Kocsi Sándor** által (Érkövy, Galgóczy és Kocsi nyomdájában.)

0

61575 0065092

ANAPSOIA

ESUROR

ELMUTTATS

DUP AMOVIT ABAN

In nuda expositione est veritas, in veritate consilium.
Josephus Palatinus.

Adam ! ubi es ?

Hic sum.

Quid Saul inter prophetas ?

Quaerit Centri Cappadoces,
Jesuitas Patris sui.

Per bene.

KIOTAN ALTAH

1876

1876

6

Bámulva olvassuk a hirlapokban némely osztrák politikusoknak ama szintlett tudatlanságát, mi szerént azt merik hánytorgatni „Jusson eszközbe a Magyaroknak, hogy a török járom alól a németek szabadították fel Magyarországot“ — szinte mint az is, hogy Magyarország a maga miveltségét az osztrákoknak köszönheti“ — s végre hogy „Magyarország Ausztria nélkül fenn nem állhatna, s a tót és egyéb elemek nyelnék el azonnal.“

Mivel ezekből a látszik, hogy ők a magok történelmével sincsenek tisztában, egy kis értesítés nem fog ártani — nem ugyan ama majd 3000. milliós volt miniszterek és némely reichsratok számára, kiknek szemeiken farkas sötétség és osztrák hályog van, és így nem láthatják ama lényeges hibákat, melyek szemeiken belől vagynak, hanem azok kedvéért, kik a valóságot az ámitások burkolékából képesek kifejtteni.

De szükséges az némely programmozó követjelölteknek is, kik a fentemlitett álokoskodásokat az osztrák gyárakból átvették annak bizonyítása végett, hogy ők háladatosok kívánnak lenni, az osztrák szabadítók s cultivatorok eránt.

Mi illeti azt, hogy a németek, de nem az osztrákok verték volna ki Magyarországból a törököt — ez áll is — nem is. Nem áll a mennyiben Bécsset, s a német birodalmat a vitéz Sobieszki nélkül a török bizonyára elfoglalta volna, és hogy Lengyelek s Magyarok nélkül képes lett volna a Német, nem kiüzni a törököt Magyarországból — de magát megvédeni is. Ellenben áll, hogy

1. Az Osztrákok és egész Német birodalom egyedül Magyar- és Lengyelországnak köszönheti, hogy a török el nem gázolta őket s a 60. milliós Német birodalom tüzzel vassal meg nem pusztított.

2. Áll, hogy midőn Ottokár a vitéz Cseh király Bécsset már-már beveendő vala onnan a Magyarok üzték el.

3. Áll, hogy Ferdinánd Német Császár a Török Császárnak évenként 30,000 aranyat fizetett adó fejében.

4. Áll, hogy Mária Therézia korában midőn Ausztria az elgázoltatás s felosztás szélén állott, a Magyarok tarták meg fején a koronát a Német-

irodalom ellenében. S nem mondom, nagyobb szégyen mint dicsőség, hogy a 60. milliós Német Nemzet, akár egyenetlenség, akár más okokból nem tudott túltenni a 10. milliós Magyarország vitézségén.

Jusson eszökbé tehát az Osztrákoknak, hogy midőn a Németek, Lengyel és magyar seregek vitézsége mellett, csak egyszer segíték kiverni a törököt Magyarországból, a Magyarok, hogy többet ne hozzak fel — két ízben mentették meg Ausztriát és Bécsét a meghódítás alól. S ezenkívül oly sok ideig voltak a Magyarok s Lengyelek védelme alatt megóva a török háborúk dühétől. Mikből világos, hogy nem a magyar adós a Németnek, hanem az Osztrákok s többi Németek a magyaroknak. S ezeknek köszönhetik, hogy Bécs = Bécs; mert a 60. millióra támaszkodó Bécs császára így ijesztette egykor Bécs városát „Otto kar ad portas“ a másik német császár pedig Linczből sohajtotta „Mathias intra muros“ — s mind ez egy maroknyi Csehország s egy Magyarország kardja előtt rettegő 60. millió német ellenében! — S vajjon nem volna e jogunk azon gondolatra vetemülni, hogy ily szemrehányás vagy tudatlan, vagy háladatlanoktól származhatik?!

Mi illeti, hogy Magyarország szellemi s anyagi haladását Ausztriának köszönheti — „e méltatlan hanyakodásra eszembe jut Majster Fuchs német röpirathból, mely 1818 körül Bécsben s Leipzigban jelent meg, hogy két magyar, Bécsben a kék süldisznó czimű vendéglőbe csendesen vacsorálván, az ott serező bécsi polgárok közül egyik ily negélyes gúnynyal szólítja meg őket „ugyan uraim! hogy van az hogy a magyarok oly buták és miveletlenek?“ — Oh uram felele az egyik magyar, ez másképp nem lehet Kitől tanulhatnánk mi miveltséget, holott országunk egy felől barbár törökökkel, más felől otromba osztrákokkal van körülveve“ — Én azonban nem mondom ezt, csak mint osztrák curiosumot emlitem sőt megengedem, hogy a fekete vörös sárga háromszinű zászlón látható a világ minden tudománya, a diplomatica és nemzeti egység, és pedig hiú dicsekvéssel sujtásozva. Így tehát közöttünk szent a Béke!

De megjegyzem, hogy a nagy Herman németjei a h i r k á n i a i erdőkben semmivel sem voltak miveltebbek, mint a catalauni Áttila hunjai; s mig az Allemannok s Longobardok később Roma miveltsége romjain egy kis miveltségben részesülhettek, a magyarok a vad tatároktól és törököktől semmit sem tanulhattak. Ha tehát megfordítjuk az okoskodást, s azt mondjuk hogy a Németek mivelődésök kezdetét a rómaiaknak köszönhetik, joggal mondhatjuk, hogy ennek öregbitését a Magyaroknak köszönhetik, kik ha a hatalmas Törököket vissza nem verik, a sok Churfürsteből s Markgrafokból össze távozott Német császárság aligha mivelhette volna magát ennyire. S ekkép a szemrehányás hálátlanság, — még annyival inkább, mert Ausztria mint alább lesz még róla szó, Magyarországot ok és jog nélkül gyakran üldöze.

Hogy azonban a Magyar értelmiség is nem áll hátrább az osztrákénál, azt a magyar eddig is bebizonyította, ezután pedig midőn Ferencz József császár és király bölcsesége erre teljes utat nyitott, vajjon nem fogja e

felülmelni, azt nem némely hanyakodó Osztrák tudósok és centralisták, kiknek bölcsesége a veszély szélére sodrotta a birodalmat, hanem a világ fogja megítélni. Hogy azonban eddig mindent lenyomhattak, azt koránt sem a bennök született ész és értelmi fensőbbség eszközlé, hanem ama fatalis körülmény, miszerént idegen pénzzel és ésszel uzsoráskodtak, és pedig úgy, hogy folytonosan Magyarország ellen működvén, a helyett, hogy e roppant Birodalmat virágzóvá s imponálóvá tették volna, el végre azt romlásához juttatták.

Alább ki fog tetszeni az is, hogy az idegen hősök, csak is önérdelmeiket tarták szem előtt, és soha sem a fels. Dynastiaét és birodalomét, — s hogy elhalgassuk a régieket, Kaunitz a münsteri canonok tehát nem egész csak félvér jezsuitából lett idegen miniszter, a 7 éves porosz háború alatt alig tudott magának egy falka cseh és morva Dominiumot szerezni. S pedig ő volt amaz idegen osztrák minister, ki Ausztria bástyáját lerontotta, s a Muszka barátságot megalapítván, ennek Ausztriához utatt nyitot. Ő volt ama híres minister, ki az Oroszt a Fekete tengerhez segítette juttatni, s csak később vette észre, hogy innen Havasalföldön keresztül, egy oldalcsapással Bécsét is megkereshetik a Kalmukok és Kozákok. És mi haszna volt Ausztriának eme költséges háboruból mint az, hogy amaz iszonyu nagy vezér, az a híres Laudon, az egész osztrák sereg ostromával Belgrádot oly hosszú vivás után nagy nehezen bevette, de melyet vissza kelle adni az Orosz és Német Császárok által megtámadt töröknek.

Igen, de ha Ausztria vesztett, bezzeg befészkelte magát az orosz Bessarábiába s később Oláh és Moldva országokban, hol a Pópákat és Bojárokat orosz kézre szoktatta, s mint az ő hit protectora védelme alá vette sat.

Egy másik rajna melléki idegen miniszternek halálakor alig maradt annyi Dominiuma, mennyivel az egész szász királyság néhány német herczegség ráadásával is alig ér fel. Ezt azonban koránt sem azért említjük, mintha nem tudnánk, hogy nagy szolgálatok nagy jutalmakra érdemesek, s ily jutalmak egy érdemdúzs államférfiút telyes joggal megilletnek, oly érdemekért, melyek egy birodalom, s népek javát megalapíták; hanem azért, hogy megláthassuk az osztrák birodalom érdekében tett nagy szolgálatok becsét melyekből némelyeket ide igtatunk.

1815-ben Sándor császár megkérte Ferencz császárt, engedné meg hogy eme nagy eszü minisztert, kinek a szent Alliancz készítésénél és Europa békéje helyreállításánál oly roppant érdemei vagynak, 80 ezer Rubel évi jövedelemmel megajándékozhassa, s ezt szívesen megengedte, a miniszter pedig még szívesebben elfogadta. Jól megjegyzendő azonban, hogy ide nem alkalmazható azon vers, Munera qui mittit sperat majora remitti, mert ha ez állana, akkor nem évenkénti ajándékkal kötelezte volna le a további szolgálatra, hanem egyszerre ajándékozta volna meg. —

De a Bécsi Congressus még ekkor nem végezte be a népek felosztását, s még csak ezután kapta az Orosz czár bekebelezésül a varsói her-

ezsége, és a Lengyel király ezimet, ezt az aprólékos sallangot, mely által az egész Lengyelországra mintegy virtualis jogot kapott sat. És midőn 1828 Dibits Adrianápolyban mutogatta az Orosz diplomaticát, ezt az érdemdús osztrák miniszter behúnyt szemmel nézte. Nagy tudatlanság volna azzal vádolni, hogy ez által Ausztria érdekeit veszélyezve nem látta volna — de a varsói herczegséggel megerősített Orosz és Vestfaliai királysággal s a Rajnán tuli tartománnyal megerősített Porosz ellen, csak nem foghatott fegyvert a megalázott Francia ország nélkül, honnan semmi más informatiót nem kapott, mint azon semlegességet, mivel Franciaország nékie tartozott, s ez vala egyik fő érdeme e miniszternek. Megjegyezvén, hogy ugyanekkor a Nápolyi király is a Portellai Herczegséget 60,000 arany évi jövedelemmel ajándékozta neki.

Másik fő érdeme volt a Német birodalom egyesítése, melyet 36 fejedelmekre széttépve a maga praesidiuma alá rendelt hol, szuronyokkal őriztette a derék német nemzet szabadságát, mely ha itt vagy ott mozzanni mert, kikapta az absolutismust.

Harmadik fő érdeme, hogy valamint Wellington úgy ő is rettegett a francia oroszántól, noha az angol nagy lelkiség gondoskodott annak őriztetéséről. Ez okból a Rajnántuli tartományból egy egy foltocskát juttatott Ausztriának, Bajorországnak sat. oly végre, hogy ha a Francia nemzet vissza akarná foglalni a Rajna vidékét, közvetlenül legyenek érdekelve minden ottani birtokosok a háboru folytatásra; holott erre semmi szükség sem vala, mert Ausztria mint a német szövetség tagja, ezen közvetlenül birtolt nélkül is, kötelezte magát a német szövetség védelmére. Azonban nem könnyű volna kiszámítani, ama sok milliókat, miket ezen foltbe nem hozott, s még is 1815 év óta kivitt Ausztriából. Ő ugyan e foltra keveset adott, de a Bund és Anglia kedvéért, ezt is megtette.

Negyedik fő érdeme volt Olaszország helyreállítása, vagy is szétosztása. Itt már remekelt az államférfiu Anglia számára, magát ugyan nem, de megcsalta az Osztrák birodalmat, mert Lombardia s Venecze kikanyarításával, oly méh köpüt csatolt Ausztriához, melyből a mézet az angolok hordták el, míg ő a méhekkal volt kénytelen vesződni, s az angolok erős informatiója kellett ahhoz, hogy e miniszter ne lássa azt, mi szerént itt az angol kereskedelemnek osztrák haddal és pénzzel leendő véde van szóban.

Mind ezen lényeges botlások azonban koránt sem osztrák hanem idegen észből pattantak ki. A centralisáló osztrákok ezt nem látják, a magyar azonban érti is. Miből a következik, hogy az osztrák ész és intelligencia nem kormányra való, mert különben nem élüének idegen észszel. És, hogy ezt a tapasztalás bizonyítja, példa reá a legutóbbi Osztrák miniszterium. Bach, most már novitius Jezsuita, és Schmerling több miniszter társaikkal együtt mind született osztrákok, majd 3000. millió adósságot hagytak, alig másfél évtized alatt, az állam nyakán.

És a szellemi fensőbbiséggel dicsekvő Osztrák Reichsratok, kiknek mind ez szemük láttára történt, Osztrák észszel mind ezt helyben hagyták, s csak akkor kezdetek tüzet kiáltani, mikor az egész Financzia csőtörtököt mondott. S még akkor is csak a kamatok, kamatjának, kamatjáról kezdtek beszélni. No de megismerjük, hogy ez apolékos, azonban hallatlan Deperditák mind Osztrák éstől születtek. És hogy Ausztriában a Novitiusok csakugyan értelmi fensőbbiséggel bírnak.

Mi illeti a magyar és osztrák nép intelligentiáját, azt látja az egész világ hogy az osztrák népet, a szó szoros értelmében nevezheti a Nuncius Róma nyájának — míg a magyarországi bármily hit felekezetű, s nemzet faj érti az élvezítő szabadság malasztjait, s míg amazokat a szabadság élvezésére a sötét, neveltetésből kötéllal kell fogdosni, emezeket jogaik élvezésétől még szuronnyal sem lehet elidegeníteni. És ez köztapasztalás! — Ki kell tehát mondani, melyik ezek közül a mivel, vagy melyik részen van az ész és értelem?

Ha pedig az ipar mondható miveltségnek s Ausztria gyárai hozatnak fel — ezek Magyarországból éltek és élnek főleg, és magyarországi nyereségből virágoztak fel, még pedig a magyar ipar és szorgalomra tán erőszakos nyomás mellett. Jól van várjatok néhány évet, s meglátjátok, hogy a felszabadult Magyar-gazdászok nem fog e hasonlókat teremteni, s még e mellett az osztrák gyárakat is eltartani. Mi könnyebb mint más pénzén miveltelkedni és hejehujázni?

Mi illeti végre, hogy Ausztria nélkül Magyarország fel nem állhat, Ez oly paradoxon, melyet nem egy magyarnak, de egy osztráknak is gyakorlatára válik kimondani, ha csak a világ itéletét nem akarja józan esze fölött magára venni. Mert ennek épen ellenkezője áll.

Midőn Ferencz Császár az ausztriai császárságot felvette, egy nagy német tudós és politicus így kiáltott fel „Bolondság az egész — Mi az az Ausztria? — Egy folt egy rongyos folt — lett volna Magyar Király! ez már több a semminél“ — S valóban különb és okosabb miniszterei voltak a vad Mongol Fejedelemeleknek, ki Chinát bevette, mint az akkori osztrák miniszterek valának. Mert azok tanácsára a Mongol fejdelem, a chinai Birodalomhoz képest maroknyi Mongol birodalmat a chinaihoz csatolta, s Pekingbe üté fel székhelyét, míg az észszegény osztrák miniszterek, egy istápra szórult Bécs városához csatolák a szellemileg s anyagilag erőteljes gazdag és hatalmas Magyarországot, csak azért, mert így néhány Bécsi német államférfinak megmaradt szájában a kövér falat. S ezen néhány hegumenosz miatt kellett Magyarország iparának, szorgalmának s gazdaszatának hátráltatva s lenyomva lenni. Lenyomva azért, nehogy ha felvirágoznának, az osztrák ipar, gyár és kézmű elvesztené piacát, s a felszabadult Magyarország széttörnő a nyomási korlátokat, holott ez szinte hamis szempont; s ki fog alább tetszeni, hogy ez veszélyes mind Bécsre, mind a birodalomra nézve.

Mióta Rudolf Ausztriát megállapította, legfőbb baja volt a folytonos Jezsuita kormány. Itt minden Fejedelmek Jezsuiták által neveltettek, a gyóntató papjai mind Jezsuiták, minden miniszterei Bachok és Schmerlingek voltak, kik közül az előbbi novitius miután a lateranumi búcsún meztelen lábbal járt, most már csizmába lépett be Boeksz Jezsuita General ezredébe, mint a hirlapok írják.

Tudjuk, hogy e veszélyes hadnak fő elve „A cél, szentté teszi az eszközt.” Elöttük a népek boldogsága semmi, az ő Miatyánkjak a pápai uralkodás. Látjuk, hogy Spanyolország roppant kincseit, melyekhez hasonló még nem volt, nagy részben templom és klostrom építésre pazarolták ki, melyeknek tized részére sem volt szükség, s most romokban hevernek; minden 5-ik Spanyol pap volt, $\frac{2}{3}$ rész pedig a Jezsuiták adófizetője. A sz. Inquisitio felállítván, minden gazdag spanyol bűnössé lett, s anyagi kincseiért a Szt. Inquisitio, más világi kincset adatott nekik cserébe. S az így begyűlt kincsek egy része az általok nevelt királyoknak adatott, más része Romába küldetett egy rész pedig az Inquisitor Magnus zsebében kezénél maradt. Így adja ezt elő a kérlelhetlen és czáfolhatlan historia — de még százszor igyebb.

Végre az angolokat is Róma adó fizetőjévé akarván tenni, iszonyú kincsbe került kárhozatos hajósseregök, a tengerbe sülyesztetett, s a világot biró Spanyol birodalom a Jezsuita kormányzás alatt, egy nyomorult helyzetbe jutott. A holott jól megjegyzendő, hogy L. Ignácz Xav. Ferencz, Lefebvre sat. a Jezsuitizmus szabályait csak rendbe szedték, de azok már ő előttök is gyakoroltattak.

Mit tettek Ausztriában az általok nevelt Ferdinandok alatt? a helyett, hogy egy erős birodalmat állítottak volna belőle, felállították az eperjesi s kassai s a többi vérpadokat: s mind azokat üldözték, kik nem a pápának adóztak, mert náluk nem a hit, hanem a jövedelem volt a fő cél.

Deme autem lucrum superos et sacra negahunt.

Magyarország is ily szerencsétlen volt az Árpád ivadéki királyaival. Árpádon kívül több, Fejedelemnek való, alig találkozott több néhány közepszerűnél, s ha volt volna is egy kettő, vagy rövid ideig uralkodott, vagy nem volt hasonló követője.

A vegyes házakból választott királyok közül Róbert Károly és Hunyadi Mátyás tűntek ki, kik Királlyságra termettek. De a következő királyok már erélytelen Királyok voltak. Holott példa reá a Török birodalom, hogy több egymás után következő fejedelmek alatt, még a barbár nép is mily Hatalommá válhatik. Az egymásután következő hatalmas Kalifák, Mahumet, Amurath, Bajazeth, Solimán, Selim, Sultánok, mily hamar elgázolták a Görög birodalmat, s a világ 3. részében oly roppant birodalmat alkottak, mely az egész Európát rettegteté.

Azonban Róbert Károly uralkodását egy hiu, mihaszna Lajos Király hosszú uralkodása követte. Ez a Dobzsénál is tehetlenebb bigott, kinek anyja tetézett vékakkal offerálgatta el Magyarországnak Károly ltal gyűjtött aranyait sz. Péter oltárára, melyből egy okos erélyes feje-

delem, azon időben, midőn 3. tenger volt a Magyar Birodalom határa, egy Európának imponáló birodalmat tudott volna teremteni, a nápolyi féleszü háborura pazarolta, melyet legyőzni épen úgy nem volt dicsőség, mint Ausztriának s Poroszországnak, az egy maroknyi vitéz Dán seregeket; végre rábeszélte magát a romai papok által, hogy ő nagy lelkűnek hidje magát és mondjon le minden hadi költségeiről s követeléseiről: hiszen maga is láthatja mily gyöngyörű, mily ártatlan, és szép az a bogárszemű Johanna, ki az öcsét Andrást sem maga fojtotta meg! — és kit Ó Szentsége is megszokott bámulni, midőn felemeli bájoló könnyes szemeit sat. És e buta király nagy lelkűség fejében le is mondott, nem csak az elvesztegetett kincsekről de még az eszéről is.

De e kincsekről való lemondás, mellyel az időben Magyarországot egészen virágzová lehetett volna tenni, porba nem esett, mert mind neki, mind az anyjának megengedte a Pápa, hogy a lábát megcsókolhassák, s mindegyik kapott a Jeruzsálemi szent keresztből egyegy szálkát. S mégis találkoznak oly historikusok, kik e kalandorra a nagy melléknevet vesztegetik. De hihető nem ezért, hanem hogy a lányának férjül egy magához hasonló hóbertos Brandenburgi németet választott, kinek nevelőül a Pápa kegyeskedett egy papot rendelni, s talán azért a sok magyar kincsért volt e kedvezés mi Rómába maradt? korántsem hanem Sigmondból ezen Makrocephalusból, kinézték, hogy ennek erős kezei vannak melyek lábakül is szolgálhatnak, és jó nyerges háta is van melyről, ha négy kéz láb tápázkodik majd a nevelési informatio után, mint IV. Henrich hátáról a pápa a lovára ülhet.

Czélt is ért, mert mikor a tridenti gyűlésben elnökösködött, azt többre becsülte a Császárságnál és Királyságnál, — azon gyűlésben, melynek előszavaiban ez áll nyilván: „már e z u t á n tehát e szent könyvből sem elvenni, sem hozzáadni többé semmit sem szabad, azon gyűlésben, mely Husztot és Jeromost megégettette.

E választásból, és nevelésből a következett, hogy a Magyar roppant birodalom a nikápoli ütközetben egyszerre elveszté tekintélyét, és Sigmond eme megtestesült novitius megszökvén az ütközetről Constantinápolyba futott. Még csak meg sem említvén ott ama titkos tervet, hogy győzelem esetében az ottani Patriarcha letétele is czéloztatott.

Később midőn meghallá a Pápa, hogy Magyarországnak van egy nagy vezére Hunyady János, a nikápoli nagy veszteséget, a Várnaival szaporította *Discite mortales non temerare fidem. Me nisi pontifices jussissent rumpere foedus non ferret Scythicum Pannonis ora jugum.*

Mennyire kedves volt a Nagy Istennek, a nevére tett eskü alóli absolutió, megmutatta azzal, hogy Ó Szentsége Cardinalisát, ki a hit-szegést eszközlé, a törökkel gázoltatá el, szinte mint a királyt is, ki esküt szege.

Midőn pedig később Hunyady Mátyás országlott, s a törököt akará kiverni Európából, a Német Császárt arra ingerelték a romai Novitiusok, hogy ez időben üssön be Magyarországra. És miért? Csak azért mert ez a

pápai kényuraságot maga fölött nem szenvedhetvén, midőn a Pápa, Mátyás ellenére, más pécsi püspököt nevezett ki, mint a kit Mátyás ajánlott, ez azt írta a Pápanak „ne avatkozzék az ő jogaiba“ secus crucem duplicem triplicabimus, s egy királytól ily admonitio nehezen esett oly pápanak, ki a császárok hátáról szokott lovára ülni. De ki is kapta Ő Szentsége a lectiot, mert azonnal kivonult Magyar Balázs a magyar seregekkel Dalmát s Horvátországból, s a törökök meglátván a rést Olaszországba többet levágtak 100 ezer lakosnál, s több mint 4 millionyi kárt okoztak mi a mai pénzérték arányban akkor több volt 50—60 milliónál.

Ekkor azt vevén észre Ő Szentsége, hogy az Uhlemák még Szt. Péter templomát is meglátogathatják, méltóztatott azonnal követet küldeni Budára megkérni Mátyást, hogy szabadista meg Olaszországot a töröktől, s megfizeti Ő Szentsége a megvont és ki nem fizetett 30,000 arany évi hadisegély adót is.

Tudva van az is, hogy Pádúai Püspököt Jánost, mikép nézte ki Mátyás a szobájából azért, hogy e Püspök azt merte mondani Mátyásnak: Nem válik beesületére Felségednek, hogy azon hadi adót, melyet ő Szentsége a török háborúra fizet, a német keresztény Császár ellen fordítja. (Már t. i. azon Császár ellen ki orozva beütött Magyarországra a Pápa engedelmével, addig míg ő a török ellenhadakozott).

S valóban meg kell vallani, hogy a dicső Podiebrad György ellen vívott harc is, hol a Csehek eme legvitézebb Királya halhatatlan nevet szerzett magának, nem magyar és cseh harc volt, hanem a Pápa ösztökélésére kezdetett meg, egy részről azért, hogy a keresztény német császárt a Husszitás Király Bécsből ki ne verhesse, más részről, hogy a Jezsuita diadal kivivassék, s egyenesen Jezsuita és Husszita harc volt, melynek eszközlője az ifju Mátyás nevelője s minisztere a Nagy Váradi jezsuita Püspök, s később Primás vala, ki egy megígért, de meg nem kapott Cardinalis esernyőért megvakulván, nem látta sem a török hatalmat, sem a német jezsuita alattomos halálos ellenséget Magyarország ellen, csupán csak a pápa uralkodását, melyről a későbbi Jezsuita General Pázmán Péter szerint azt tartá, hogy „a Pápa a fejedelmek feje és annak hatalma emezeknek jobb keze“ és kardja; de melyet csak a Jezsuiták tudnak forgatni, — mindenütt hol vérpadok vannak, s a hitlen népeket keresztényileg kell oktatni. —

Olvassátok meg a történelmet, hogy melyik városban készültek, kik által és mikép adattak be azon szerek, melyek Mátyás Jegyesének Beatrixnek Magyarországra jötte közben beadattak s magtalaná tevék, s vajon nem ugyan azon kezek által szentesítették e meg ama mérges eszközök, melyek Mátyást, Zápolyát, Thurzót, Bethlent, Boeskait s többeket kiboldogíták a világból?! — s megfogjátok látni, hogy az osztrák és jezsuita politica egy és ugyanazonos volt mindenkor Magyarország ellenébe, szinte mint azt is, hogy hajdanában miként ülhett a pápa Henrich Császár hátáról a lovára.

A másik, sőt úgy szólván egyetlen egy Nagy Magyar Király Mátyás

vala, ki miután Bécsset bevette a célhoz vezető eszközzel megmérgeztetett, épen úgy mint a szt. Ilonai hős fekete kávéval, s fija sárga dinyaival. Melyek hol készültek, Wellington ugyan meg nem mondta akkor midőn a bécsi angol követtel Londonban egy vendégségben összejövén, s ott Napoleon halálának híre elterjedt — nagy kárörömmel Castle Reagh bécsi angol követ vállára ütve mondá „Nos! mit fog erre a világ mondani?“ ez azt felelé „mit mondana mást, mint azt, hogy jól tettük“ De a történelem megírta, hogy Castlereagh Julianus Cardinalis sorsára jutott, mert sehogy se férvén a fejébe, mikép lehetne szent oly eszköz, mely a Quirinál egyik oldalán lévő gyógyszerárban készült csak azért, mert 40000 forinton vásároltatott, egy borotvával maga vágta meg nyakát, s így az isteni halálos executiót maga hajtotta végre magán.

Való ugyan, hogy ő nem absolváltatta magát, mint a pajtása, ki még azután sokáig élt azon hitben, hogy talán tán valahogy úgy, idvezülni fog, mint absolutionalista.

Mátyás bécsi megmérgeztése tehát végkép megszakítá Magyarország akkori felvirágozhatását és dicsőségét. De azzal Dobrzsé László, ki rovásra hordatta magának a mézsárszékből a húst, nem sokat törődött, s ha ki nézhetett Mátyás dicső palotája ablakából ebédután magát sem ismerte.

Igy segítette elő a bécsi jezsuita kormány Magyarország vesztét, így akadályozta a Török kiűzetését Európából: így hozta Magyarországra a vad hatalmat, így vitte Bécs alá a pogány tábort, mind annak daczára, hogy a Pápa által eme dissolutiókra absolválva volt.

A 3-ik Dynastiát ha végig nézzük, az alapitón kívül épen oly szerencsétlen volt Fejedelmi egyéniségére nézve, mint Magyarország előbbi Dynastiai, De ezt csudálni nem lehet mert minden Császárok Jezsuiták által neveltettek, s ezek által kormányoztattak, s valódi Fejedelemnek való Tagja nem igen volt több mint 3 kik mind hárman József nevet viseltek.

Első volt II. József Császár, ki jezsuita neveltetését s ennek politicáját képes volt lerázni, de nagy eszét, mély belátását, s népboldogító szándékait, megsemmisíté a nagy önelbizakodottság, és germanomania.

Második volt József Antal Nádor kit lángesze s széles tudománya thronra érdemesítének, de az örökösödési jog nem illethette.

A harmadik, s itt már kalapot emelek

Ferencz József Császár,

kit nem csak az Osztrák Birodalom, de az egész világ ma holnap Nagy melléknévvel fog megtisztelni. Azon Nagy névvel, melyet nem egy birodalmi thron vagy nagy hatalom — hanem csupán csak a vele született lángész, mély belátás, önálló ítélet és erély követelnek méltó joggal.

Nagy mert a neveltetési rögeszméket képes volt leküzdeni, s magát ama szövevényes ligurianus tömkelegből kiszabadítani, melynek átka nyomta eddig Ausztria szerencsésjét.

Nagy mert miniszterein tullát, s ezeknek egymással homlok egyenest ellenes politicája fölött önerélye által képes biráskodni.

Nagy mert képes volt átlátni, hogy Napoleonnak ama Jezsuiták által készített axiomája, mi szerént a pápa segélye 300 ezer katonával ér föl, lejárta az idejét, — s oly országokban, melyekben különféle hit. ágazatok vagynak csak oly hatályú mint a szentelt viz. Söt kész veszély a népek boldogságára s nyugalomára nézve, mert ily helyeken csak gázol és pusztít mindenütt, csak azért, hogy több fillére legyen. S ha megnézzük Ausztria történelmét, s Magyarországgali viszonyát, azt látjuk hogy minden revolúciókat a jezsuita kormány idézett elő vallás üldözéseivel, hitszegéseivel, s a helyett, hogy a Birodalmat egyesítette volna, a birodalom maga magát pusztította, s még Ferdinánd is e hitszegő kormány miatt kényszerült a töröknek 30,000 arany évi adót fizetni.

Északamerikában, hol a pápa fillér csak egy magot terem, ezt is csak elvéve ha a jég el nem veri, vallásvillongásokról még csak szó sincs s az idéző catholica szent vallás épen úgy boldogítja az állam népeit, mint a más felekezetüké, mert ott nincs izgató; ott nem esküdteti a egyes házasságbelieket a cath. lelkész a templom kerítésén kívül, s nem csinál csufot pápai rendelésből más felekezetek hitágazataiból sat. Nem lehet tehát semmi vád semmi ok a keresztény szent vallás ellen; de van egyedül csak Jezsuitáji ellenében — s ezen Secta hálójából kimenekülése Ó Cs. Felségének méltólag követeli a Nagy nevet mert újra mondom, hogy a nevelési rögeszmék elítéléséhez s leküzdéséhez, rendkívüli önerély s önálló szellem és jellem kívántatik, s még tiszerte inkább akkor, ha a miniszterek különféle véleményeihez még a Dynastia tagjainak rögeszméji is csatlakoztak. E lényeges bajok, azonban még százsorozva lőnek azáltal, hogy Ó Császári Felsege 17 éves korában emeltetett thronra, oly Thronra, melynek miniszterei, a Novitius Bachtól kezdve az utolsóig, mind eleven jezsuiták valának, kik nem egy ifju Fejedelmet, de a legtapasztaltabbat is képesek valának elámitani, kivált ott, hol több mint 300 éves megörögzött s elavult kormányelv változtatása jött kérdésbe. S valóban bámolni kell e Nagy Fejedelem önerelyét, hogy e roppant gátokon, ha bár több évi tapasztalás után áttörni tudott.

Most áttérek, vajjon megmaradhat e Ausztria a dualismus, és külön tartományai s népei belső s önmagok kormányzása mellett mint Europai nagy hatalom?

Ez oly kérdés, melyet a legnagyobb Diplomaták is csak feltételesen s csak hozzá vetve fejthetnek meg, de mivel már még szűr alól is került jó tanács, én is elmondom ön magános véleményemet szinte feltételesen, s ha nem használand, ártani bizonyára nem fog. Minthogy nagy hatalmi állásról van szó, előbb értelmezni kell, mi a nagy hatalmi állás. Ez névleges vagy tényleges. A névleges az, midőn rábérnáják valamely országra, mint például Poroszországra, és mint ilyennek, jog adatik más államok érdekei s jogai fölött biráskodni és szavazni, s ezt a Diplomaticában szükséges erőszakos jogtalanságnak lehetne talán nevezni. Innen van, hogy midőn az Europai nagy hatalmak Ausztriát közelebb oly Congressura hívták; melyben az ő ügyei fölött akartak határozni — a meghívást el nem

fogadta. Ily esetben tehát van is értelme a nagy hatalmi állásnak nincs is, s valóságos fictio. A tényleges nagy hatalmi állás pedig az, midőn valamely államnak per se pro se oly hatalmas állása s tekintélye van, melyben a szomszédai szemébe mer nézni, s azoknak képes imponálni, — mint Napoleon, az Angol, az Orosz és Északamerika. S hogy e tényleges nagy hatalmi állás, korántsem mindenkor a birodalmi nagy kiterjedéstől, s népei számától függ, azt eléggé bizonyítja a történelem. Ily nagy hatalmi állása volt Magyarországnak Hunyadi Mátyás alatt, Poroszországnak a Nagy Fridrik alatt sat. E szerint a nagy hatalmi állás, a nagy fejedelmektől, s böles kormányzattól függ, s azt egyik vagy másik államra rá várni nem lehet a nélkül, hogy nevének meg ne felelhessen. S talán azért nincs Ausztria nagy hatalmi állásáról szó a Pragmatica sanctióban is.

Fenelon azt mondá, hogy a népek szeretete és bizalma a thrónok legerős oszlopa. S mivel ezen üdvös axioma, a jezsuita kormányzatokat hallgatólag skartba teszi — a mostani német Boeks Generalis Bach novitius principalisa, Salignac Fenelon Telemakját kárhovatossá nyilvánítván a közelebbi években eltiltotta, mert ennek morálja a Fejedelmeknek oly üdvös tanácsokat ad, hogy azokra még Pilatus is borzadva fordul meg a koporsójában. Azon Pilatus, ki Boeksnek atyafija volt, mert egy exjezsuita mondá nekem egykor — Forchomii natus Pontius ille Pilatus Qui Jesum Christum, crucifixit omnipotentem. Forcheimban született, s német föld adta Pilátust. A ki keresztre tevé önmaga istenit is. Igenis Forcheim a Rajna partján van, Boecks és Bach pedig szinte németek, ha bár Rómában költendik is, az Ausztriai 2600 millio forint egy részét.

E szerint tehát bizonyos, hogy Nagy Fejedelmünk bölesesége a czelba vett változtatással a jezsuita kormány által egymás ellen ingerült különféle nemzeteit Ausztriának, egy erős birodalomná forrasztja, és magas Személye s f. Családja eránt megnyeri sőt már meg is nyerte, minden nemzetek legtisztább szeretetét és forró lelkesülését. Ennyiben tehát a novitius kormány által szétszakgatott Birodalom most egy hatalmas Egész leend. De fájdalom! van e Birodalomnak két fenéje, mely ha Caesarea sectiót nem kap, az egész Birodalmat örökös veszélyben tartja, s végre felemészti.

Egyik ezek közül a Német Birodalomba való befolyás. El nem lehet gondolni, hogy miért szükséges Ausztria nagy hatalmi állásához ezen befolyás. A Germanomaniát és Germanisatiót a különféle nemzetiségek boszúja megfojtotta; — a régen megboldogult néhai Római Német szent Birodalomnak nem kell Császár. De ha akarná sem lehetne, mert a Francia, Angol és Orosz azt soha meg nem engedendi. Ezen birodalom 36 vagy tán több Fejedelmeknek széttépve, örökös viszálkodásra van kárhovatva. Ime Schlezvig-Holtsteint elfoglalják. A Porosz be akarja keblezni. s a Német Birodalmat aprónként egyesíteni. Erre feltámad a többi Fejedelm s azt mondja, hogy ez nem lehet, annak külön Fejedelemséggé kell lenni, mert ugy sincs több mint 36. Erre az Angol boszankodva mosolyog, az Orosz chinai tehát iszik reá s egy semmit jelentő, később azonban mindenfelé csavarható nyilatkozványt boesát ki e folyó Novemberi hirlapokban:

mint oly alapot, melyre építendő jövendő beavatkozhatását — a fő kormányzó pedig Bismarkot traktálja. S Ausztriának a befolyás ennyi ellenség közt ha nem legörvendetesebb is, de sikamlós és veszélyes, még annyival inkább hogy a hatalmas szomszédok titkos tervei sincsenek kitalálva; s a lehető összeütközés velök igen valószínű. De ha ez így van, akkor Ausztria befolyása örökös háboru, mert ha ezen sok fejedelmekre rongyollott birodalomban, a béke ma helyreállítatik, holnap a 40 vagy hány? fejedelem közül egyik vagy másik csak állit elő újabb viszálykodást. És ha nem tenné — Mire való az angol, francia és orosz politica? ha a szükség kívánja, gondoskodik ez, hogy soha ne egyesüljön. Ezen befolyás Ausztriára nézve valószínű darázsfészek, melyből Ausztriának csak fulánk jut, még mások a mézen osztozkodnak.

Mily emberi politikát követ Anglia, nyíltan be vallá Canning, magok az angolok által is legnemesebbnek ismert miniszter, ki midőn a Francia kormány ellen beszélt a parlamentben, nem szégyenlett nyíltan így fenyegetődni, „Kezünkben vagynak a háborúk furiáji, s ezeket akkor vetjük langoló fáklyákkal Europa népei közé mikor akarjuk; s igazolá is a történelem e fenyegetés valóságát, mert valahányszor az Orosz Keletre készült, mind anyiszor lázította fel a derék de szerencsétlen Lengyeleket, hogy itthon legyen dolga a Muszkának. S hogy ezenkívül többet ne említsek a régiebb időből. Midőn a Kelet és Nyugot Indiai háborúk szerencsétlenül folytak Angliára nézve, s mármár bukó félben vala, vajjon nem Anglia bizgatta e fel 1789 a Francia Revolutiót, hogy a francia ellenségtől Americában megmeneküljön. Sötét historicus az ki ezt az akkori körülményekből ki nem olvassa. Mert a szörnyű adó ugyan elkeseríté a francia nemzetet, azonban a szabadsággal való üzérkedés Anglia munkája volt. S van rá elég példa, hogy midőn valamely fellázított nemzet szabadságához jutandó vala, még ő segítette lenyomni, nehogy azon szabadsággal birjon, melyet Anglia a népek felültetésére szokott használni. — S kinek van inkább érdekében mint Angliának, hogy a mivelt német birodalom ipara szorgalma, gyárai s kereskedelme a szomszédé által lenyomva legyen, s örökre széttépve maradjon.

Mire való ily körülmények közt a német szövetség — s annak költséges, haszontalan s hiában való védelmére törekvés? Vagy talán ama féltékenység, hogy a Porosz elfoglalja majd a Birodalmat? s majd Bismark helyreállítja a Császárságot? — Mostanában ugyan nem, — mert oly mestere van, ki megmagyaráz neki mindent a mit nem ért, s még sem tudja, hogy nem érti, a mit érteni vél. Jövendőben pedig ott marad a hol van, keleten és nyugaton azonban egy kissé megcsorbitva. A Porosz is elmondhatja, mit Laczko csigány mondott, midőn azzal fenyegették, hogy jön a tél, és majd hideg lesz. „Nem félek én attól csak a szél koma ott ne legyen. De a nyár is meleg lesz.“ Nem félek én tőle csak a szél koma ott legyen. A Porosz sem fél csak az Orosz vele legyen sat. Napoleon pedig a hova ér, mindenütt remekel.

Az éjszaki hideg szélről azonban alább leend még szó.

Másik veszélyes nyavalyája Ausztriának Velence birtoklása. Mig ez kimetszve nem lesz a Birodalom testéből, ez csak sinyleni fog, mert a háborúk furiáji örökös sebeket vágnak Ausztrián, emez ellenség állván háta mögött.

Az 1815 Congressuson Ausztriának ugy nevezett hatalmas Novitiusa Európát akarván igazgatni, nagy vágya volt Olaszországba jól bele markolni, hogy ott Ausztrián és a Pápan kívül más senki se bírasson sat. E hiúságát a mutató nomine novitiusnak.

Anglia megragadta, s telyesítette is azért mert Olaszország szét daraboltatása nekie főérdekében állt, valamint most is áll. S valamint Constantinápoly görög vagy orosz kézre jutása tönkre tenné az angolnak ottani kereskedelmi kilátásait, szivvel lélekkel azon törekedett és törekszik, hogy Velence a keleti kereskedelem fővárosa ne lehessen, vagy is ne olasz legyen. És hogy Olaszország minden réve főleg az angol kereskedők piacza maradjon. Ne hogy azonban Olaszországnak ily nyomattatása miatt, még egykor háborut viselni kényszeritessék, Olaszország igazgatását Ausztriára bizta, ő maga pedig csak a pénzt s Olaszország jövedelmeit biztosítá magának. — Tehát a jövedelem az övé leve, a kormányzat pedig pénz nélkül Ausztriáé. S valóban szóba is forgott többször, hogy az Olaszbirtokok több pénzt kivisznek mint behoznak.

Talleyrand mást nem tehetett, mint össze húzta magát, gondolván, hogy ez ugy sem több mint vásári munka, mely hamar elszokott szakadni. Az Orosz a Varsoi Herczegségben, a Porosz Veszfáliában s a Rhéunsi tartományokba jól kikapván a dézmát mind ezzel nem sokat törődtek. A Pápa pedig kinek birtokai visszaadattak leginkább meg volt elégedve, mert az Angolok, a böjtért, a hering árából még acciset is fizettek. És emez angol terv némi francia változtatás mellett az angolok által máig is használtatik Ausztria által pedig viseltetik; s háladatosság fejében, még ezenkívül kávéval s czukkorral is ellátja az angol csak nem az egész Ausztriát.

De hát a Német befolyás és Velence birtoklása nélkül fenmaradhat e Ausztria nagy hatalmi állása?

Nem csak fenmaradhat, de csak ezek nélkül lehet kétszerte nagy hatalom, és egyetlen egy szó változtatás vagy név csere mellett, mely így hangzik — nem Ausztriai hanem Magyar Birodalom.

Erre elámúlnak a centralisáló Reichsratok és Jezsuiták, kiknek számára nem lehet minden 4 év alatt egyegy új Ausztriát teremteni, csak azért hogy ismét új 2600. millióba merítsék, S megköszönhetik, hogy nem Párisbankell számolniok, hol római absolutio helyett francziás absolutiót kapnának, s hallatlan érdemeikért egykevés Viaticumot is, azon ismeretlen Californiába hol az aranyhegyeket a Novitiusok őrzik, s rájuk idvesség van metszve.

Igenis! Magyarország Ausztriával: de nem Ausztria Magyarországgal. Igen is a tizszerte nagyobb területű és népességű

gazdag és hatalmas Magyarország — a tiszszerte kisebb területű és népességű Ausztriával!

Ausztriának eddig volt novitius kormánya el van ítélve mind bent a Birodalom népei közt, mind kívül. Befeketítette magát az Orosz Czár előtt, a Német Birodalomban, Anglia és Franciaország előtt, s megrontotta a Fels. Császár s Dynastiája tekintélyét, elidegenítette tőle a Birodalom népeit, s az elpazarlott 3000 millió adóssággal hitelvesztve kimerítette Ausztriának minden erejét, a német birodalomba úgy mint Olaszországba való befolyását.

Sok kell még ahhoz, hogy az érdemdús Belcrédi kormány visszanyerhesse azon hitelt és bizodalmat melyes mértékben, melyben lennie szükség! az pedig alig reménylhető, hogy az Olasz az általa tramontánónak nevezett Osztrák kormánnyal valaha szívélyes barátságba elegyedhessék.

Épen ily ellenszenvvel viseltettek iránta a Csehek, Lengyelek, Horvátok, Tótok, Szerbek s Dalmaták is, kiket a novitius mind a nemzetiség csábképével izgatott fel a Magyar ellen. S midőn mint vakeszközökkel célját érte, kaptak, a nemzetiség helyett német nyelvet, a constitutió helyébe 15 évi tyrannismust — jóllét helyett vagyonaikból kifosztatást. 3 egy királyság pusztá czim használatát ugyan megengedte, de a Dalmatokat oda nem csatolta s midőn azt hánytorgatta Horváthország, hogy neki ahhoz is joga van, oly formán felelt neki, mint egykor a kecskeméti bíró, ki egy perlekedő Aszonynak, midőn ez azt mondá neki, hogy a tőle elítélt malomhoz neki igazsága van, azt felelé, hogy igazsága van, de malma nincs. Mind e mellett még is találkoznak olyan Mazuranichok, kik Horváthország ügyét, az osztrák kaleoskopban veszve látják. Ez ily bordába szőtt centralistáknak nem szemeiken van hályog, hanem lelkeiket lepte el a novitiusok bojtortjánya s még az álmoskönyv is azt mondja, hogy Jezsuitát látni — szép időben revolutio.

E lényeges és roppant bajon dicső Fejdelmünk bölcsesége ugyan segíteni óhajtván, miniszterei hypocrita politicáján gyökeres orvoslást szerzett, és önereje által megtalálta azon egyetlen egy idvezítő utat, mind Maga mind fels. Dynastiája, s az egész Birodalom szerencséjére, melyen minden népei telyes bizodalmat, és szívélyes forró szeretetét, milyennel Fejdelem még nem birt — tökéletesen megnyerte. De ennek biztosítását, csak is Ő Cs. K. Felsége magas erénye és személye által véli biztosítottnak, s a jövőendő titkaiba nézve azon gyánút hordja mellében, vajjon későbbben azon osztrákokkal, kik eddig hitszegésekkel nyomorgaták a Birodalom népeit, nem fog e visszatérni a novitius Bachféle discordatumos politica a majd 3000 millió adóssággal dicsekvő Schmerling féle keserves politicához?!

Ez ellenében nagyobb controleriat lehetetlen találni, s mind a birodalom népeit mind a külföldet telyesebben megnyugtatni, mint ha Ő cs. k. Felsége, a magyar constitutiós Király vagy ha úgy tetszik Császársággal cseréli fel az Osztrák czimét, s mint ilyen a Magyar Birodalmat teendi a Birodalom székhelyévé. Annyival inkább mert tisztán ki van mutatva, hogy Leányágon a f. Dynastia Árpád véréből származik, holott sem Lothring

sem Habsburg nincs Németországban, — s e szerint Ő cs. k. Felsége inkább magyar mint német.

Igenis, Magyar s nem Osztrák Birodalom.

Mint Magyar Királyt vagy Császárt, mind a birodalmi különbféle nemzetek, mind a külföld úgy fogná tekinteni, mint Béke angyalát, s Kelet-europa idvezítőjét; mint azon Magyar nemzet fejét, kinek értelmisége, nemes és egyenes lelkisége, hatalma s vitézsége nemcsak a hajdankorban érdemlé ki Europa figyelmét, bámulatát és becsülését, midőn Királya ezt mondá „metuit me Caesar uterque“ — két császár rettege tőlem, hanem e mostani korban is, midőn készületlen felkelése lenyomására, még 180 ezer muszka, s 7 rázúditott nemzeten kívül, még egy áruló is volt szükséges.

Ekkor minden nemzet megnyugodnék, s telyes örömmel élvezné nemzetisége biztosítását. A Cseh, Lengyel, Horvát, Tót Szerb Oláh sat. a magyar által garantirozva lenne, s a magyar alkotmány szabadsága minden nemzetet magához vonna, és a Lajthantúli tartományok önkormányzat alatt szívélyesen sietnének egy compact birodalmat alkotni, s azon nemzet társaságába, ki még hitet soha sem szegett, s a birodalom felvirágozának s megerősödnék. Ama gyűlölet helyébe, melyet a Jezsuita kormányok századok óta folytonosan élesztgettek, közöttök szívélyes barátság és testvériség foglalna helyet, s el lehetne bátran mondani:

Nagy magosan fénylik Budavár — s gyönyörű lobogóját.

Lengeti a szabadok szent szelleme Dél-Kelet-Észak

Népeinek — Lássák! hogy egyenjog-nemzetiség s hit

Összeölelkezvén testvérként élnek alatta.

Nem kell had — nem kell hódítás — e Lobogóhoz

Hozzák majd az Oláh, Szerb, Bosnyák, Lengyel is, és több

Népek zászlajikat független lelkesedéssel,

Ennyi szövetség azt mondhatja Nyugotnak aludjál!

Pontusig a Keleten nincs más csak az égi szabadság.

S a barbár hatalom Dél és Északra van üzve. —

Angol, Német, Francz im! itt gyár műveiteknek

E roppant téren szabadon megnyitva piaczcza. —

És vajjon kik sóhajtának fel e változáson? melyen a Birodalom minden nemzetségei, s Europa nagy része hosannát énekelne.

1. Azon osztrák centralisták, kik még egyszer szeretnének a birodalom uj 3000 millió adósságába markoláznai, nem törödvén sem a fels. Dynastia fennmaradásával, sem a népek nyomorgatásával.

2. A Nuncius, ki a centralisták béllése, azon Nuncius, kinek praedecessorai, Magyarországba hozták a kereszties hadakat, a nicápolyi, várnai veszteségeket, a paraszthatat, a Hussita háborút, közvetve a mohácsi vést, a revolútiókat és Caraffákat sat. közelebb pedig Bach novitiussal együtt a concordatumot, hogy itt örökös discordia legyen.

3. Bécs városa. Ez azonban nagyon csalódik, ha azt hiszi, hogy ha Székváros nem lenne, azonnal vége leendene. Való ugyan, hogy Bécsnek a hasa a fő motivuma. De épen ebből a szempontból akar még ma jól lakni hogy holnap kedvére koplalhasson. Ám de ha holnap jobban jóllakhatik a mai éhes has, mire való neki a fényes dicsőség buboréka, melylyel mint gyermek játszik. Hiszen a dicső Germania nagyasszonyom merő rongy s 60 millió gyermekeit sirva nézi mint öldöklük egymást, s a tömérdek gyerek oly tehetetlen, hogy még azt sem érti, miszerént a német néhai dicsőség halálos gyászfátyolt visel a fején, melyet az Angol, Francz. és Orosz vas kezek ajándékozták neki, mint szeretetreméltó Matronának, a 36 legitimitás szülőjének.

Bécs gyár- és kézműveinek legfőbb piacza Magyarország, mely az Osztrák Bach — Schmerling kormány alatt kipusztított mindenéből, s nézze csak körül magát, hogy mily elszegényedésre jutottak gyárjai, ipara és szorgalma azért, hogy Magyarországnak nem volt, miből vásárlani. Ellenben ha Magyarország két-három annyi jövedelemhez jut, vajjon félhet e hogy gyárjai s ipara semmivé lesz — és hogy nem fog két annyi gebachest ehetni mint most? De kereskedelme is a pénzárfolyam bizonytalanságának is alája volt vetve az osztrák kormány alatt. Oly érvek e ezek, hogy tovább is óhajtsa eddigi állapotát — avagy talán az ütött szöget fejében, hogy a székváros cziméről le kell mondani. Ez nem áll, mert hiszem Ó Felsőge szabad tetszése szerint változtathatja időközönként Bécsben és Prágában is lakását. S ha azon nem csudálkoznak, hogy 300. év óta Bécsben lakott a magyar király, mi oknál fogva aggódnak most azon, ha a Magyar és Osztrák Császár Budán is laknék. Magyarországnak kálmában sincs, hogy ily esetben Ausztriát és a többi tartományokat provinciának tekintse, mint Bécs tette. Azon Bécs, melynek értelmiségi fensőbbsege, és Reichsrathja kieszközlötte, hogy 4 év alatt 2600 millió adósságba verje a birodalmat, s Olasz és Német országokba befolyását, megsemmisítse, s a Birodalom népeit adókkal agyon nyomja. Itt csak egyenjogról; Itt csak egyenlőségről forog a szó, s szálljon le Bécs azon hintáról, mi szerént magának fensőbbséget képzel. Hiszen maga láthatja, hogy ő tőle s ő benne halomra rakhatták osztrák miniszterei az adósságot s az osztrák miniszteri felelősség abból állott, hogy megmondták a Reichsrathnak, mennyit adtak ki, és mennyi kell még —? mire a Reichsrath fejet hajtott. S maga Bécs a megtestesült Concordatum, s maga sem tudja, hogy az a 4 millió Ausztria, Osztrák-e német-e vagy hát mi? a 36 millió között.

4. Mi illeti a külföldet. Ennek hallásán csak Murawieff ugrana ki üllő helyéből ha lengyelvértől annyira meg nem hizott volna, de Bismark ur előre tánczolna a medve bőrre. Azon medvebőrre, melynek lövését, midőn ő is tanácsolá, nem értette, hogy egy Magyar birodalom, a Német birodalom fennállását ugyan biztosítandja, s kereskedelmét s népeit ugyan boldogíthatja, de az ő Poroszországa hatalma s tekintélye le fog szállani, — s az egész német szövetség, inkább a Constitutio Magyar Császár vagy

Királylyal szövetezik mint Poroszországgal, melyben ő a constitutióval eddig csak játszott.

De a Magyar Birodalom alakulása megkívánná, hogy az Orosz keletet el ne foglalhassa, Servia és Oláhország csatlakozását is. A ki ezt hódítás által gondolná eszközölné; az a tyrannok vagy novitiusok iskolájában tanult. Koránt sem. Eme nemzetek, és fejedelmek, látván azt, hogy az Orosz birodalomba keblezve nem lehetnének egyebek mint orosz vazallók, magoktól szívélyesen csatlakoznának, független fejedelmekkel, s független önállásaikkal s ön kormányaikkal a Magyar Birodalomhoz, s ha még érvényes lehetne is a magyar korona e czime Rex Serbiae Bulgariae sat. el kellene törölni, s reducálni kellene az örökös független szövetségre, később Bosznia, Bulgária s Montenegro sat. fejedelmei is e szövetséghez járulnának, melyben önállásuk s függetlenségük biztosítva lenne: s a pusztító háborúk megszűnésével felvirágoznának.

Mi illeti a Lengyel Gallicziát, sehol sem tenne e változás nagyobb hatalyt mint itt. Az Orosz vaskezek, és a Porosz méltatlan politica által porig nyomott Lengyel, látván Gallicia szabadságát, az Orosz és Porosz ellen egy kitörendő vulkánna válnék, s a reményt, hogy „Nem halt még meg Lengyelország“ forró lelkéhez szoritaná.

Anglia, mely eddig azért kereskedett Lengyelvérrel, hogy az Orosz keletre ne mehessen, két kézzel sietne örökre megválni a rettegéstől, hogy a Pontus és Constantinápolyi kereskedelmet nyugodtan nem üzheti. Egyébiránt talán tán szűk markát is kinyitná örömeiben. Különben mit nem tehet Anglia, ? megmutatta Schlesvig-Holstein ügyében.!

A magyar az olasznak szívélyes lelki barátja, s az Olasz királyról épen ezt kell feltenni a Magyar Király és nemzet eránt. A velencei ügy kiegészítése után a Magyar és Olasz Birodalmakat szellemileg s lelkileg egynek lehetne tartani, míg a Francia Császár és nemzet ennek csak örvendhetne. A Magyar név tehát, az Olasz és Francia ellenségeskedést testvéri barátsággá és szövetséggé varázsolná. S ehhez jövén még a helyreállítandott független Lengyelország, vajjon mi ezen hatalmi álláshoz képest a 40. rongyra szakgatott s most már csak megboldogultnak tekintendő Római-Német szt. Birodalom Császára? — Ki egy jól szervezett Magyarországnak (nem Birodalomnak) sem volna képes megfelelni annyi sok fejjel.

A Porosz kétszintű politica melynek hagyományos jelszava, Árts Ausztriának a hol lehet, s a mint csak tudsz „ekkor elhalaványulna, s nem jutna eszébe mind a 40 német fejedelmet elárulni egy muszka barátságért mert vagy egy új Jénai ütközetbe lenne megsemmisítve, vagy kényszerülve lenne hadait a Muszka ellen vinni, és tóldásul Pozent nagylelküleg visszaadni Lengyelországnak, honnan azt, a Nagy Fridrich elrablotta. S ki tudja hogy a Francia nemzet is nem elégednék e meg, ha Berlinben megfogadnák, hogy akkor utolszor éneklik a „Sie sollen es nicht haben“-t s azt kényszerülne látni a Porosz, hogy a most megerőszakolt Német államok, a szabad magyarhoz szöveteztek.

De hát mind ez nem történhetnék e meg Osztrák birodalmi czimmel?

Igenis — Nem — ut supra, qui semel perjurat, etiam si vera dicat amittit fidem, quid? si millesies —? — De azt csak úgy mondom mint egyéni véleményt, s ha még is osztrák czim a jó, ám legyen! — Majd elválik mit szülend. Ausztriát eddig is egyedül a czime nem engedte, hogy kint nagygyá, bent pedig egy és erős lehessen. — 4 millió német végett, többi népeit elhanyagolta, s a Német Birodalom ábrándja után kapkodott — s végre német kicsinységben maradt. Ezért kell a czim változtatás. Mig Ausztria, a maroknyi Ausztria nagy, — addig a Birodalom hatalma s tekintélye mindig kicsiny lesz, — S nagy hatalmi állása csak névleges, és fictio.

Ez eddig mind jó, mondják majd némelyek, csak az a baj, hogy az Orosz csak papiron van megverve. Ez való: de hát miért ne lehetne a gyepeken is? — A legvitézebb francia Mareschall Ney ugyan azt mondta, hogya Muszka katonát nem elég agyon löni, hanem még azután szuronnal kell a földre szegezni, mert különben el nem dül. Ehhez járul az égalj, mely alatt csak 4 hónapig nem fagy: a ki tehát ennyi idő alatt Moszkaig hat, azon ellenség vagy feladni kénytelen magát, vagy megfagyni, mint Napoleon serege. Ezekhez képest nem csak katonáji, de az égalj is győzhetlenné teszi az Oroszt. Azonban a stratégiában szó sincs róla, mikép nem lehet 30 foknyi hidegben megfagyni. De ellenben tanítja az egyszerű ész és a természet törvénye, — és magok az Oroszok.

Ma holnap egy évszázad telik, hogy az Orosz a dicső Lengyelországot kinozta, pusztítja, rabolja és gyilkolja az erőszak jogán: — Egy évszázadja lesz, hogy vallását, s nemzetiségét kiirtani igyekszik az ököl és szurony jogán, — ideje tehát már, hogy a Lengyel is elmondhassa egyszer valahára bár ha ily későn is „vicem pro vice, reddo tibi chare vicine“, Ideje hogy minden eszköz szent legyen, mellyel halálos ellenségének árt-hasson. Tehát barbárokkal barbárul kell harcolni. S hogyan?

A Magyar, Olasz és Francia 3 tábort állítanak ki, egyet Posenben, másikat Galliciában, harmadikat Moldvában. S még talán a Porosz is rá szánja magát egy negyedik, a Török pedig még egy ötödik sereg kiállítására. E táboroknak majus elején mind az Orosz határokon kell lennie, s egyszerre törni a muszkára. Ha elfogadja az ütközetet, jó, akkor meg lesz verve; ha pedig oly reményel hátrál, hogy elleneit téli szállásra csalja be, ez még jobb — csak üzni kell minél belyebb vissza. De augustus végén bármily kilátások lennének is az előmenetelre vagy tán ott maradásra, mindenik Tábor hátra vonúl egészen Lengyelországba téli szállásra. De visszajöttekor minden Orosz várost és falut feléget maga után, a marhákat elhajtja, az Orosz lakosokat azonban mindenütt életbe hagyja, ha azok fegyvert nem fogtak. S eként az elhagyott helyeket égve hagyják oda egész a Lengyel határig. A népet pedig Pétervár és Moszkaba utasítják téli szállásra. Képzelné lehet, hogy ezen 6-ik Tábor a legrettenetesebb leend a Muszka Murawieffekre, mely a Has General vezérlése alatt, a mit lát mindenre rá teszi a kezét, s ezeknek vagy enniök kell adni (ha volna mit) vagy

mind leöletni, ha lenne annyi ágyu. E nagy népgyűlésen nem igen jut arra idő, hogy a visszavonult táborok téli megtámadásairól gondolkodhassanak. Ha pedig az Orosz maga égetné fel nyárban, az előre nyomuló győztesek előtt birodalmát, ennél nagyobb szerencse nem lehetne, mert kívül és belől égne a birodalom.

Látván ezt a muszka kormány, ha le nem verik azt is tulajdon népei, oly békepontokat is aláír, melyben nem csak Lengyelországról hanem a Fekete tengerig minden déli tartományairól, sőt még Kaukasiáról is lemond. S a győzelmesekre bizza, hogy a Kozákok és Kalmukok, s egyéb új felosztású tartományokban is, új Fejedelmeket nevezhessenek, s ezeket a Lengyel Királyság szövetségeseivé tegyék. Finnlandot pedig Svédországhoz visszacsatolhassák: de ellenben jogot adjanak nekik Ásia Északi részeinek, s a chinai birodalom elfoglalására is, az Uralok bányáit pedig a Muszkanak hagyják, nem kívánván belőle semmi mást, mint a Lengyel Egyházak keresztjei megfuttatására, és a győzelmesek hadaira néhány darab Platinát. Végre hogy szabad Tatárországot s Mongoliát az Óhítre téríthessék.

Ha azonban ily békekötés első évben nem succedálna, tavasszal a seregek egy más utat választának Pétervár és Moszkau felé s visszajövet azon vidékeket is mind felégetnék.

Ez egy kissé drasticus terv ugyan, — de ha az agyonlövésre el nem dől, mit vesződne az ember a kereszténytelen szurony gyilkolással? Magukra kell bizoni, hogy tetszésök szerint dőljenek bele azon jövődő boldogságba, hova annyi dicső Lengyelt szuronyoztak és siberiáztak. Egyébiránt miféle lélekismerete lehet annak, ki e terven feljajdulna és fel nem jajdult azon, hogy az alsóvilági öldöklő angyal Murawieff az egész Lengyel nemzetet vérbe és gyászba borítá. Itt nincs az Oroszok legyilkolásáról szó is — itt csak anyagok megsemmisítése forog fenn, melyek reparálhatók, de melyek létele egész Europa csendét háborgatja, s a Siberiai pokol utját egyengeti, a népek szabadságát nyusztfogással képviselteti, s az orosz hitet szuronyokkal oltja a népekbe, s a világ ismeretlen és ismeretes részeit a panslavismus agyrémébe burkolni és burkolhatni álmodozik. Különben vajjon nem szelidebb terv e ez — az Angolok Jamaikai barbár öldöklésénél? — S vajjon nem százszor kisebb nyomor e ez, annál, mit e nélkül, a muszka Murawieffek fognak ma holnap fél Európára hozni?

De itt ismét azon kérdés támad, hogy ha a nemzeteket nem szabad erőszakkal hódítani, miféle kívánság és feltétel az, hogy Oláhország és Szerbia a Magyar birodalomhoz csatoltassanak, holott azok a Török Suzerénitás alatt állanak, és Lengyelországot az Orosztól erővel akarni elvenni?

Ez igen természetes. Az Orosz Lengyelországot erőszakkal rabolta szét — s ezt erőszakkal venni vissza — igen jogos. A Török Oláhországot s Szerbiát, két három annyi idő óta bírja. Az Orosz kezében Lengyelország csak hódítási eszközül tartatik, míg ellenben Oláhországot s Serbiát a Török Suzerán főleg az Orosz ellen véd bástyácul véli használhatni. E politicáját azonban az orosz ármány annyira lerontotta, hogy így in statu quo, e két Fejedelemség százszor nagyobb ellensége a Török védúrnak, mint az

Orosz ellenségnek. Amott mint az Ó Hit feje, Serbiában pedig nemcsak az Ó hit, de még mint fajrokon is uralkodik, s ha e körülményt nem látná a Török, nem is egy könnyen válna meg tőlök. Így azonban ha látja hogy e két Fejdelemség, nem csak nem ellensége, de megszabadítója is leend a Muszkától — jó Csere fejében szívesen lemondand a véduraságról. Ugyan is.

Egy Europa által vivandott háboruban Törökország, a muszka által töle elfoglalt Kaukáziai mahomedan tarmományait mind visszafoglalhatja. S ezek fejében, s még meg azért is, hogy Gortschakoff Peletonban nem fogná magát többé mutogatni, nem osak Oláh és Serb — de még Bolgár és Bosnyák országokat, és Horváthország elfoglalt részeit is függetlenséggel megajándékozhatná. S ez által csak szerencsét vivna ki magának. Mi okból ezért háborúra épen nem kelne e változás. sat.

De hát mit szólna ehhez Europa?

Németország votuma itt csak törtszám, mert 36. sem tesz egy egészet: de ezen $\frac{36}{40}$ votumot is rá adná, ha elképzelné, hogy gyár és kézműveit a Magyar Dunán a keleti tartományokba hordhatja s az Orosz nem izgágáskodik többé birodalmában.

Az Angol,- Francz.- és Olaszbirodalmak kereskedelme, részint a Dunán és Dardanellákon részint vasúton, a legnagyobb virágzásba jönne. S mivel a Magyar és Lengyel helyreállítandott Birodalmak roppant térsége még századokig sem nélkülözhetné Nyugoteuropa iparát, e gazdag kereskedelem nyeresége megnyugtatná Nyugoteuropa nemzeteit, s békében s boldogul élhetnének. E két Birodalom jövendő hatalma őket nem nyugtalaníthatná, miután ezek kilátása, s had nélkül való hódítása Kelet felé lenne hivatva; s Nyugoteuropa s Europa fölösleges népe, a miveletlen részeken miveltséget állíthatna elő. De a mi legfőbb, ekkor lenne csak biztos az általános lefegyverzés és Európának a roppant hadi adók alóli felmentetése. S oly erős állása, melyben az Északamerikai hatalmas Jankéék megtámadása ellen egyesülhetne, s azoknak minden nagy állandó Katonaság tartás nélkül megfelelhete.

De vajjon Franciaország részt venne e háboruban? Nagyon bölcs fejedelme van annak! Érti az azt, hogy ekkor Algeriában még egyszer akkora Franciaországot nyerhetne, s birodalma iparát s gyárait felvirágoztatná, — csak hogy azután nem kellene és lehetne a Francia Nemzet boszantására többé! — azt énekelni „Sie sollen es nicht haben“ — Schlezwig-Holstein pedig keves híján, Poroszorozágra úgy állana, mintha rá szabják és varták volna. S ha a Diplomatica ezt sem tudná vagy akarná kivinni, akkor az nem népeket boldogító, hanem Dzsingisz Khánnak való tudomány. Mi azt mutatná, hogy itt békét szoktak vetni, s háborút aratni. Ho hó! — nem úgy van az, kiált fel erre a szerelmes szép de már viseltes Germania Asszonyaság“. Mire a szűrös diplomata azt feleli: bizony ha nem úgy van — akkor úgy van; hogy ha Napoleon s Viktor nem segítenek, szeretett nagyanyaasszonynak, minden gyermekét agyon ölelheti szeme láttára az Angol és Porosz hadakra nem is füttyentő Orosz. S még ezenfölül oculár nélkül

megláthatja, hogy a Visztula torkolatától Triesztig s innen az egész Keleten a Kaspi tengerig minden népek kozák tánczot fognak járni. Ön pedig még diadalmas fiai Bocharában fognak csatázni, kéjelegve énekelheti, a Sie sollen-t s kivilágíthatja az északi fagytól virágzó ablakait, — ez uj Orosz menyegzőre. Melyhez Palmerston szelleme szerencsét fog kívánni mint Holsteinhoz — s ezzel bevégzi a sok czifra angol védbeszédeket. S azt fogja mondani, mit a borbély, midőn az utcán megszóllittatott. Doctor ur harangoznak ám a betegnek, kit az ur curált! — Igen mondá a borbély, én megköpülőztem, megberetváltam, hánytatót és laxatívát adtam neki — a fogát is kihúztam, s ha mind ez nem használt — Istennél a kegyelem! — Érti ezt nagysád? —

Végül meg kell jegyezmem, hogy a Magyar minden Nemzetek szivélyes barátja, kikkel azonban a birodalomban együtt él mint testvéreket nézi. Ha azonban idegenségek mutatkoztak olykor, arra nem, a magyarok adtak okot, hanem a kormány által ingerlett Nemzetiségek. Épen így vagyunk a külső államok Nemzeteivel is, kik ellen a háborukat vagy az ő kormányaik, vagy a mienk kezdték, de nem a Nemzetek.

Fogjunk tehát testvéri kezet, s én csak annyi szivélyességet kívánok e birodalmi Nemzetiségektől, mint milyennel a Magyar viseltetik erántok, s boldogok leszünk. Mivel pedig erre bölcs Fejdelmünk nyujtott alkalmat, szivünk mélyjéből kívánjuk! — hogy

Éljen sokáig és szerencsével Ferencz József Császár s Magyar Constitutios Királyunk.

Felséges Nejevel Erzsébet Császárné s Magyar Királynéval — s a fenséges Rudolf Korona Magyar herczeggel.

Éljenek Ó Cs. K. Felsége Fens. Szülőji! különösen pedig Fens. Sophie Cs. K. Fő Herczeg Asszony, ki nevét (*Ζωφίε*) méltán képviseli, s ki Nagy Királyunkat magyarul nevelteté — s tapasztalja sok éveken át mily dicső eredménye leend e Bölcseségének!!! —

Éljenezz Magyar! — Itt a Háromszin,!

Mely a szeretet — hit — remény jele.

Lobogjon a Hon minden házain, —

S a legtisztább testvériség vele! —

S ha békét akarsz, keltén a tavasznak,

Csak e Háromszint mutasd az Olasznak —

S ha e két Haza minden halmára

Ily lobogót tűz a nagy ünnepély.

A Népörömnök nem lesz határa, —

Kiragyog a nap, — és elfut az éj. —

Mindenütt virúl a vörös — fejr — zöld

S láttán a Vezuv lángol, — tombol a föld.

Csak e Háromszint tüzd a Gelléltre!

Ez a szeretet — hit — remény jele,
Lobogjon észak-kelet és délre!

S a legtisztább testvériség vele!

Ott harsogtasd szét — hadd hallja minden taj!

Éljen sokáig a Magyar Nagy Király !!!

Vélell meg kell ject... a Magyar minden Nemzetek...
Vélell meg kell ject... a Magyar minden Nemzetek...
Vélell meg kell ject... a Magyar minden Nemzetek...

Hogyan lehet... a Magyar minden Nemzetek...
Hogyan lehet... a Magyar minden Nemzetek...
Hogyan lehet... a Magyar minden Nemzetek...

Tudósok... a Magyar minden Nemzetek...
Tudósok... a Magyar minden Nemzetek...
Tudósok... a Magyar minden Nemzetek...

Köszönet... a Magyar minden Nemzetek...
Köszönet... a Magyar minden Nemzetek...
Köszönet... a Magyar minden Nemzetek...

S ha é... a Magyar minden Nemzetek...
S ha é... a Magyar minden Nemzetek...
S ha é... a Magyar minden Nemzetek...

